

Cofnodion Cyfarfod Arbennig o'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach (gydag Aelodau o'r Pwyllgor Cymunedau sy'n Dysgu wedi'u gwahodd i fod yn bresennol) a gynhaliwyd drwy fideo-gynadledda ddydd Gwener, 17 Medi 2021

Yn bresennol: Y Cyngorwyr Bryan Davies, Gethin Davies, Marc Davies, Elaine Evans, Hag Harris, Alun Lloyd-Jones, Lyndon Lloyd MBE, Dan Potter, John Roberts, Lynford Thomas ac Ivor Williams.

Yn bresennol o'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu: Wyn Thomas, Endaf Edwards, Gwyn James

Aelodau Cabinet yn bresennol: Y Cyngorwyr Rhodri Evans, Catherine Hughes, Gareth Lloyd, Catrin Miles, Ray Quant ac Alun Williams

2.00pm – 3.35pm

1 Ymddiheuriadau

Ymddiheurodd y Cyngorydd Paul Hinge am na fedrai ddod i'r Cyfarfod gan ei fod yn cyflawni dyletswyddau eraill ar ran y Cyngor. Ymddiheurodd y Cyngorwyr Odwyn Davies, Keith Evans a Mark Strong am nad oedd modd iddynt ddod i'r Cyfarfod.

2 Datgelu Buddiannau Personol / Buddiannau sy'n Rhagfarnu (gan gynnwys datganiadau chwipio)

Dim

3 Strategaeth Gydol Oes a Llesiant 2021 – 2027 a'r Cynllun Gweithredu

Rhoddodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol gyflwyniad a dangosodd fideo ar y Strategaeth Gydol Oes a Llesiant 2021 – 2027 a'r Cynllun Gweithredu.

Esboniwyd fod y strategaeth hon yn rhan allweddol o Strategaeth Gorfforaethol Cyngor Sir Ceredigion, sef y ddogfen sy'n dangos prif flaenoriaethau'r Cyngor. Nod y blaenoriaethau yw galluogi gwasanaethau a fydd yn gwella lles cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol pobl Ceredigion. Mae rhoi cymorth a chefnogaeth i'r holl oedrannau ac anghenion gwahanol yn her sylweddol i'r Cyngor gydag adnoddau cyfyngedig. Mae proffil y gymdeithas a demograffeg wedi newid cryn dipyn dros y degawd diwethaf gyda chynnydd sylweddol yn nifer yr achosion o gamddefnyddio sylweddau, iechyd meddwl gwael a cham-drin domestig ynghyd â chynnydd yn nifer y grwpiau oedran hŷn sy'n byw yng Ngheredigion. O ganlyniad, mae'r galw am rai gwasanaethau wedi cynyddu gan roi mwy o bwysau ariannol ar y meysydd gwasanaeth hynny. Yn ogystal, mae lefelau diweithdra ynghyd â lefelau incwm isel wedi esgor ar fwyfwy o anawsterau i bobl gael mynediad at dai diogel, fforddiadwy.

Nododd y Pwyllgor y cytunwyd yn 2017 i gynnal adolygiad systematig o'r holl strwythurau a'r meysydd gwasanaeth i sicrhau bod gan wasanaethau'r

Cyngor y gallu i gyflawni blaenoriaethau'r Cynlluniau a'r Amcanion Corfforaethol.

Mae'r gwaith o drawsnewid gwasanaethau wedi mynd rhagddo'n dda a'r newid mawr olaf yw integreiddio gofal cymdeithasol a dysgu gydol oes i mewn i'r tri gwasanaeth sef Porth Cymorth Cynnar, Porth Gofal a Phorth Cynnal. Y rhain, ynghyd â Chyswllt â Chwsmeriaid, yw'r pedwar prif faes sy'n dod o fewn rhaglen newid Gydol Oes a Llesiant.

Dechreuodd y gwaith o ailstrwythuro'r gwasanaethau hyn yn ffurfiol yn niwedd 2019 drwy weithredu strwythur y Rheolwyr Corfforaethol ar draws y gwasanaethau. Gohiriodd y pandemig y cynnydd gyda hyn yn ystod 2020 ond bwrwyd ymlaen â'r gwaith o fis Medi 2020 ymlaen. Cydnabuwyd bod angen strategaeth glir i yrru a rhannu'r angen am newid a sut i gyflawni hynny. Cynhaliwyd gweithdai gyda'r aelodau a rhoddwyd y newyddion diweddaraf iddynt drwy gydol y cyfnod o newid. Ymgysylltwyd ac ymgynghorwyd â'r Staff a'r Undebau Llafur ar bob adeg o'r broses.

Ar ddechrau'r rhaglen crëwyd gweledigaeth a oedd yn adlewyrchu'r rhaglen uchelgeisiol o newid:

'Sicrhau bod pob plentyn, person ifanc ac oedolyn yng Ngheredigion yn gallu cyrraedd ei lawn botensial. Sicrhau mynediad teg i bawb i wasanaethau cyffredinol a phwrpasol rhagorol sy'n cefnogi iechyd a lles pob dinesydd. Datblygu sgiliau a chydnerthedd a fydd yn para am oes ac yn galluogi unigolion i ymdopi'n dda â'r heriau a'r pwysau y dôn nhw ar eu traws.'

Mae'r Strategaeth Gydol Oes a Llesiant yn egluro'r weledigaeth a'r dulliau a gymerir i drawsnewid y gwaith o gefnogi llesiant a diogelwch pobl Ceredigion, gan roi amserlen o 2021 hyd 2027 i gyflawni'r newidiadau.

Mae'r strategaeth yn disgrifio'r trywydd y bydd y Cyngor yn ei ddilyn, ar y cyd â'i bartneriaid, i drawsnewid ei ffordd o weithio. Mae'n cynnig cyd-destun strategol ar gyfer y gwaith yn y dyfodol o gomisiynu, darparu gwasanaethau, rheoli gofal a rôl y Cyngor wrth integreiddio gwasanaethau. Mae'r strategaeth yn nodi sut y byddwn yn:

- Rhoi Model cyflenwi newydd 'Gydol Oes a Llesiant' ar waith
- Lleihau'r galw ar ofal a chymorth a reolir gan gyfeirio adnoddau tua'r rhai sydd arnynt eu hangen fwyaf
- Cefnogi ein gweithlu i ddatblygu dull newydd o gefnogi unigolion yng Ngheredigion
- Canolbwyntio ar wasanaethau ataliol sy'n helpu pobl i gadw'n annibynnol neu i adennill yr annibyniaeth y maen nhw'n ei chwennych
- Darparu gwasanaethau o fewn y gyllideb
- Gweithio gyda phartneriaid i ddarparu system iechyd, llesiant a gofal cymdeithasol fwy cydgysylltiedig

Mae'r Strategaeth yn tynnu sylw at bum amcan allweddol, ac mae'r rhain yn seiliedig ar ddeuddeg maes penodol sy'n ystyried pam fod ar deuluoedd ac unigolion angen gwybodaeth, cyngor, cymorth neu ofal.

Diben y Cynllun Gweithredu yw amlinellu'n glir yr hyn sy'n ofynnol dros y tair blynedd nesaf (a thynnu sylw at yr hyn sy'n debygol yn y blynyddoedd wedi hynny) i fynd i'r afael â'r achosion sylfaenol. Bydd hyn er mwyn bodloni pum amcan allweddol y Strategaeth ac, ar y cyd â'n partneriaid, ail-gydbwysu gofal a chymorth fel bod gwasanaethau cynaliadwy yn cael eu darparu yng Ngheredigion.

Pwysleisiodd aelod mor bwysig yw sicrhau bod gofal dementia yn parhau i fod yn flaenoriaeth a bod yr awdurdod lleol yn cydweithio'n agos gyda maes iechyd i sicrhau bod gofal yn aros o fewn y Sir.

Mynegwyd bod angen gwell cyfathrebu rhwng y gwasanaethau a CLIC i sicrhau bod Cynghorwyr a thrigolion yn cael adborth ynghylch pryd y bydd y materion a godir gyda CLIC yn cael eu datrys. Nodwyd bod 'diweddariad ar Wasanaethau Cwsmeriaid CLIC' yn eitem agenda y bwriedir ei chyflwyno i'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol ar 14 Hydref 2021. Cytunodd yr Aelodau y dylid canmol holl staff CLIC am eu hymrwymiad a'u gwaith caled.

Tynnwyd sylw at ymyrraeth gynnar ac atal fel elfen allweddol am ei bod yn debygol y bydd galw cynyddol ar wasanaethau iechyd meddwl i bobl ifanc yn dilyn yr amharu a fu yn sgil Covid-19.

Yn dilyn cwestiynau gan Aelodau'r Pwyllgor, cytunwyd i argymhell bod y Cabinet yn cymeradwyo'r Strategaeth Gydol Oes a Llesiant 2021 – 2027 a'r Cynllun Gweithredu, yn ddibynnol ar ystyried yr argymhelliad canlynol:

- Bod gwell cyfathrebu rhwng gwasanaethau'r Awdurdod Lleol a gwasanaeth CLIC yn y dyfodol.

Diolchodd y Cadeirydd i'r Swyddog am fod yn bresennol ac am gyflwyno yn eglur a chryno.

4 Archwiliad Sicrwydd Arolygiaeth Gofal Cymru 2021

Rhoddodd y Swyddog Arweiniol Corfforaethol - Porth Cynnal a Chyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol wybod i'r Pwyllgor fod llythyr wedi dod i law oddi wrth Arolygiaeth Gofal Cymru, a hynny ar 2 Gorffennaf 2021 yn dilyn yr Archwiliad Sicrwydd a gynhaliwyd ym mis Mai 2021. Mae'r llythyr yn crynhoi canfyddiadau'r archwiliad sicrwydd a gynhaliwyd rhwng 10 Mai ac 14 Mai 2021. Roedd prif lwybrau ymholi'r Arolygiaeth yn seiliedig ar bedair egwyddor Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 ac maen nhw wedi cofnodi eu barn a'u canfyddiadau yn unol â'r rhain: Pobl – Llais a Rheolaeth, Atal, Llesiant, Partneriaethau ac Integreiddio. Rhoddwyd crynodeb i'r Pwyllgor o'r canfyddiadau a'r blaenoriaethau ar gyfer gwella.

Yn dilyn trafodaeth, cytunodd yr Aelodau i nodi cynnwys y llythyr a chanmol holl staff y Gwasanaethau Cymdeithasol am eu gwaith caled a'u hymrwymiad cyn ac yn ystod y pandemig.

Roedd yr Aelodau yn dymuno nodi bod y staff a'r gwasanaeth dan bwysau cynyddol ac yn gwneud y gorau y gallant o dan y pwysau a brofir gan y gwasanaeth ar hyn o bryd.

Cadarnhawyd yng nghyfarfod y Pwyllgor a gynhaliwyd ar xxxx 2021

Cadeirydd: